

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez pose-
bne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. — Za oznanila
se plačuje od navadne
vrstice, če se natisne
enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek-
30 kr.

Udje kat. tiskovnega društva

so povabljeni k občenemu letnemu zboru, ki
se bode obhajal 10. t. m. to je, prihodnjo
sredo ob 10. uri predpoldne v vrtni dvorani
gostilnice „zur Stadt Wien.“

Društveni odbor.

Prosimo več zdrave politike, pa manj šepave teologije!

Da je vredništvo „Narodovo“ s političko
vednostjo že zdavnej pri kraju, se ne da več tajiti;
kajti že kakih par let sem se suče v političkih
vprašanjih, kakor petelin na strehi, ki ga veter
sem ter tje maja. „Narod“, nekdanj navdušen
federalist, vleče zdaj jarm s centralisti in ž
njimi vred se očitno roga od Čehov predloženim
fundamentalnim členkom. Nekdanj ves goreč za
zedinjeno Slovenijo, je zdaj že davno o njej
umolknul, kajti dal se je po dr. Razlagu prepri-
čati, da male deželice ne morejo prenašati preveč
avtonomije! Od takó podučljivega vredništva se
toraj še pričakovati sme, da se bo dalo nemčurkim
Prusakom v Ljubljani še podučiti, da bi Slovenci
ne mogli nikoli bolj varno napredovati, kakor če
bi prišli pod Bismarkovo varuštvo in šibo. Vsaj
je Bismark najboljši prijatelj pravoslavni Rusov,
krutih sovražnikov kat. cerkve; tedaj se gotovo
pod njegovimi peruti za slovensko narodnost ni
bati nijene pogube; le očiščena bi bila do korenine
„klerikalcev“ in „jezuitov“, in to je voda na
mlin „Narodov.“

Ker mu tedaj s politiko ne gre več po sreči,
se je spravil „Narod“ v novejšem času nad bo-
goslovje, češ, to je polje, kjer se sme svo-
bodno lagati in obrekovati brez strahu, da se pride
z državnim pravdnikom v neljubo dotiko, in vrh
tega se še z lehkim trudom zasluži venec svobo-
domiselnosti in naj čistejšega liberalizma.

Sicer pa „Narodovi“ može „niso zoper vero“,
kakor so se že stokrat pridušili, in tedaj jim mo-
remo že verjeti; ampak ravno, ker so vsi goreči
za vero, si toliko prizadevajo, da bi jo očistili
vseh klerikalnih peg in jezuitovskih madežev in
jo zlasti rešili iz oblasti rimskih papežev,
kteri so po „Narodovem“ nauku naj večja nesreča
za krščansko vero in za slovansko narodnost. Da
so pa „Narodovi“ može skoro še bolj, kakor za
kat. vero, vneti za vero in obrede pravoslavni
starovercev, se ne bode nihče čudil pri njih zna-
nem nagujenju k ostremu življenju; kajti pri staro-
vercih najdejo več in bolj ostrih postav, kakor
pri katoličanih.

Prav zato so se pa tudi sv. Oče s svojo
najnovejšo okrožnico do Rusinskih škofov hudo
zamerili pri „Narodu“, kteri jih v svojem 122.
listu po svoji šegi prav dobro ošteva.

„Narod“ najpoprej pokrega papeža, da go-
vorijo „v tonu, v katerem ustanovitelj kršč. vere
govoriti nij imel navade.“ S tem „Narodovci“
kažejo, da so sv. pismo še pač malo brali, sicer
bi vedli, da je Kristus pastirje, ki niso pri pravih
vratih v ovčji hlev prišli, še vse drugače imenoval;
on jih imenuje naravnost „zgrabljive volkove.“ —
„Narod“ pravi, da je „skušal Rim že apostola
Cirila in Metoda preganjati“ zavolj slovanskega
bogočastja. Resnica pa je, da ni Rim „skušal
jih preganjati, ampak da je bil Metodij od zavid-
nih sosedov v Rimu tožen.“*) Ker papež ni vse-
gaveden, je pozval Metodija na odgovor, in ga ni
spoznal kar za nekrivega, ampak ga je s pohvalo in
še z večimi pravicami nazaj poslal na Moravsko,
ter prav pri tej priliki potrdil rabo slovan-
skega jezika pri bogočastju. — „Narod“

*) V molitveniku, od Rimske stolice potrjenem,
se bere: „Sovražnik pa je zavidal obilni sad in zasejal
lulike. Metodij namreč, zapleten v zanjke zlovoljnih, mo-
ral je v Rim potovati, kamor je bil poklican. Ko je pa
tukaj nja nauk odobren in pohvaljen bil, so mu pa-
pež Joan VIII. vladanje škofije vnovič potrdili.“ (Prop. La-
vant. pag. 116.)

Denašnji list ima za prilogo: „Popis ročne mlatilnice na cveke.“

pravi, „da slovanska liturgija v Rimu ni po godu in po srci“; in vendar sv. Oče prav v tej okrožnici, ktero „Narod“ graja, hvalijo slovansko bogočastje Rusinov in škofom strogo naročajo, ga braniti in varovati. „Narodovi“ bogoslovci menda tudi o tem nič ne vedo, da ako je enkrat kterakoli liturgija pri tem ali onem narodu od Rimske stolice dovoljena, posamni duhovni po lastni volji od te liturgije odstopiti ne smejo; tedaj se morajo tudi Rusinski duhovni slovanske liturgije držati, in se ne smejo latinskega obreda posluževati. *) — „Narod“ se tudi nad tem huduje, da sv. Oče tako ostro govorijo zoper duhovnike, kateri rusinsko liturgijo skušajo „kaj razviti in očistiti“. S tem kažejo „Narodovci“, da so tudi v cerkvenem pravu slabo podučeni, sicer bi morali vedeti, da velja v kat. cerkvi od njene strani oporekano pravilo, da spada oblast, ktere koli določbe v liturgiji dajati, med pravice poglavarja katoliške cerkve. In zares, kam bi prišli, ako bi bilo vsakemu župniku in kteremu koli duhovniku dovoljeno po lastni volji obrede spreminjati? Verniki bi pri Božji službi ne vedli več, ne kako odgovarjati, ne kako se obnašati, ako bi vsak duhovnik po lastni volji „očiščeno“ bogočastje na župnijo seboj prinesel; zidali bi zares stolp Babilonski! — „Narod“ ve tudi povedati o „narodnej zavednosti“ Rusinov vsled njih slovanske liturgije. Nam je o tej zavednosti dosihmal prav malo znano; to pač vemo, da so Rusini in njih poslanci s celó redkimi izjemkami nemškimi ustavakom do zdaj vedno služili kot slepo orodje za politiko, Slovanom pogubno. — Liberalni „Narod“ nima nijene graje za Rusko razkolništvo, ki s siloj in pobijanjem kat. Rusine k razkolništvu sili; dosledno je, da tudi nijene pohvale nima za sv. Očeta, ki s takó možato besedo branijo svobodo verskega prepričanja Rusinov. — „Narod“, ki je nekdanj slovanske „prvake“, ki so zoper njegovo voljo hodili v državni zbor, toliko zasmehoval in psoval zavoljo njih „koristolovne“ politike (Utilitäts-Politik), je zdaj sam postal od nog do glave koristoloven politikar. On pravi: „Kaj bode vspeh tega papeževega pisma proti (?) Slovanom? Nobenega ne bo, ali pa baš čisto protiven od onega, ki ga Rim pričakuje... Kako je Rim pogubljaj naše konfesionalne postave. Kdo se je zmenil za to? Nihče; potrjene so in Rim mora molčati in molči“. — „Narodu“ ni tedaj nič več mar za npravnost in pravičnost principov, ampak le za hipno korist in vspeh tekočega dneva. „Narod“ v svoji liberalni zaslepljenosti ne vidi in ne ve, da svetovna zgodovina svojih osodepolnih či-

nov ne izvršuje po letih in desetletjih, ampak mnogokrat še le po sto in stoletjih. Kolikokrat so za krajši ali daljši čas že obvladala najkrivičnejša načela! Ali zgodovina je šla svojo pot; podrla je krivico in zopet na prestol postavila pravico; kajti duh človeški ni ustvarjen za laž in krivico, ampak za resnico in pravico, in zato tudi krivica nikdar in nikoli ne more obvladati do konca. Zato nas tudi v našem prepričanju nikakor ne moti začasna zmaga lažiliberalnih principov sedanje dobe. Mi verujemo v večno veljavo resnice in pravice. Svet, ki že denes osupnjen gleda osodni polom krivih liberalnih principov v narodnem gospodarstvu, na ktere so liberalci še včeraj prisegali kakor na večni evangelij, bo nekega dne — gotovo, ali kedaj, ne vemo, — še vélika bolj osupnjen gledal vesoljni strašanski polom lažiliberalstva na političkem in verozakonskem polju. Takrat bo tudi v prahu že trohnela kratkovidna in ošabna politika „Narodovih“ modrijanov; kat. cerkva pa bode zmagovalno svojo pot hodila v sredi narodov do konca sveta!

Gospodarske stvari.

Skrbimo živini za zdrave parklje in kopita!

Živali, ki na prostem živé in se morejo gibati, kolikor, kdaj in kje se hočejo, ne potrebujejo posebne skrbi za parklje in kopita. Tu je že po naravi za vse poskrbljeno, kar je zdravju parkljev in kopit potrebno.

Drugače pa je to pri hlevni in delavni živini. Tu se mora na parklje in kopita gledati, sicer nastanejo škode in zgube. Glavna načela, katerih se gre pri tem poslu držati, se dajo ob kratkem v sledečem razložiti: Prvo je: „Parklji in kopita naj so snažni“. Na podplatih kopit in parkljev, če niso dobro iztrebljeni in porezani, se nabira nesnaga in blato vseh sort. To začne tu trohneti in gnjiti in napravlja pri konjih rožno gnjilobo (Hornfäule), pri ovcah pa gnjilo hromost (Möderhinke). Kakor hitro se kaj takega zapazi, gre parklje in kopita o pravem času do čistega iztrebiti in porezati in živini suho nastljati. Tako se ti bolezni najbolj v okom pride. Podkovanim konjem se morajo kopita vsak dan iztrebiti. —

Ker parklji in kopita od zgoraj navzdol rastejo, postajajo pri živini, ktera v hlevu vedno na enem mestu stoji, grdi in neukretni. Po stranéh prihajajo predolgi in se vdirajo, pri prežvekovalcih se začno navzdol zavijati, palec pa zmiraj naprej raste. To dela, da živinče slabo stoji in stopa, da šanta, da se stanje vicela (Fessel) menja in ravno tako tudi nastopanje. To je dostikrat vzrok vsakovrstnim boleznim na parkljih in kopitih. Toraj velja za drugo načelo to: „Kopita

*) Glej določbe vesoljn. zbora Floretinskega od l. 1439, postavbo papeža Pija V. od 20. avg. 1566 in zlasti natančene ukaze papeža Benedikta XIV. od 26. maja 1742. V teh se med drugim bere ostra prepoved, da ne smejo grški duhovniki po latinskem, naši pa po grškem obredu sv. meše služiti in drugih svetih opravil opravljati. Primeri: Koessing. Liturgische Vorlesungen pag. 381 sq.